

SOCIALINIS LYTIŲ UŽTVAROS – Terminu žymimas socialinio lyčių spektras, suslygintas socialinio lyties supratimo. SLU vartojamas analizuojant lyčių nelygybių darbo rinkoje problematiką bei yra siejamas su karjeros galimybių (ap)ribojimu. Konkretūs SLU vediniai: stiklinis lubas (*glass ceiling*), stiklinis sienas (*glass wall*), lipni grindis (*sticky floor*), stiklinio lifto (*glass elevator*), stiklinio skardžio (*glass cliff*) metaforos, reiškiančios nematomas kliūtis, suslygintas lyties prioritetais.

- *stiklinis lubas* reiškia nematomą barjerą, kuris trukdo tam tikram asmeniui ar asmenų grupei kilti karjeros laiptais. Tai reiškia, kad tam tikros asmenų grupės (dažniausiai moterų), kurios formaliai gali siekti arba siekia atsakingesnio darbo ar aukštesnių pareigybų, praktiškai, dėl joms sudaromų kliūčių, negali peržengti tam tikros profesijos karjeros pakopos. *Stiklinis lubas* yra susijęs su *vertikalios segregacijos* koncepcija. Šiuo terminu apibūdinamas moterų diskriminacijos modelis, kai paaukštinimas priklauso nuo vadovaujantį postą užimanio vyro; dažniausiai pareigose paaukštinami vyrai, bet ne moterys, vadovaujantis kriterijais, jog moteriai stinga lyderio savybių, moteris gali turėti problemų derinant darbą bei šeimą.
- *stiklinis sienas* voka susijusi su *horizontalios segregacijos* koncepcija. Terminas nurodo tam tikro tipo darbo vietas arba profesijas, kuriuose dominuoja vienos lyties atstovai. Iš to seka, jog tam tikros lyties atstovai (dažniausiai moterys) yra apriboti darbo/ profesijos pasirinkimo galimybėmis.
- *lipni grindis* voka nurodo, jog menkai apmokamo darbo/ profesijos srityje dominuoja vienos lyties atstovai (dažniausiai moterys). Šio voko prasmė yra susijusi su kliūtimis, trukdančiomis gyti gerą išsilavinimą (pvz.: nepalankios suslygintos mokslo institucijose, moterims auginančioms vaikus) ir/ar gauti gerai apmokamą darbą.
- *Stiklinio lifto* terminas žymi greitą vyro paaukštinimą, ypatingai vadovaujantį postą, srityje, kurioje dominuoja moterys (pvz., slauga).
- *Stiklinis skardis* – apibūdina situaciją, kai asmuo, paprastai moteris, paaukštinamas daug atsakomybių reikalaujančias pareigas, o nesiekiamas galimybių yra didelės.

Literatūra:

Anker R. Theories of occupational segregation by sex: an overview//Loutfi M. F. (ed.) Women, gender and work: What is equality and how to get there? - Geneva: International labour office, 2001.
Kanopienė V. Moterų diskriminacija darbo rinkoje: tyrimo ataskaita. – Vilnius: Vilniaus universitetas, 1998.
Frenkiel, Nora. "The Up-and-Comers; Bryant Takes Aim At the Settlers-In." *Adweek. Special Report; Magazine World* 1984. March, 1984.

V. Šidlauskienė